

Platycladus orientalis (Arbovitae)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Pinophyta

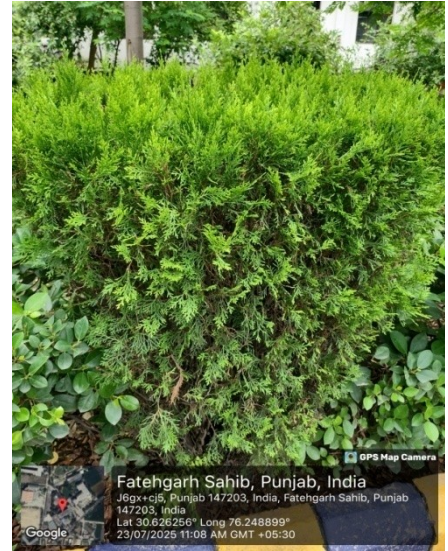
Class- Pinopsida

Order- Pinales

Family- Cupressaceae

Genus- *Platycladus*

Species- *orientalis*

Habitat- Native to northeastern China and Korea; thrives in temperate climates with well-drained soils and full to partial sunlight.

Morphology- *Platycladus orientalis* is a slow-growing, evergreen coniferous tree or large shrub reaching up to 5–20 meters in height. It has a dense, narrowly pyramidal to columnar crown with flattened sprays of scale-like leaves arranged in opposite pairs. The foliage is bright green to bluish-green, often taking on bronze or brownish hues in winter. Leaves are aromatic when crushed. The bark is reddish-brown, thin, and fibrous, peeling in narrow strips. Seed cones are small, oval to oblong (1–2 cm long), green when young and maturing to brown, with 6–8 woody, recurved scales. The plant is monoecious, with male and female cones on the same tree.

Economic Importance-

Used for hedges, windbreaks, and topiary due to its dense foliage and ease of pruning.

Widely cultivated as an ornamental plant in parks, gardens, and cemeteries.

प्लैटीक्लाडस ओरिएंटलिस (मोरपंखी)

वर्गीकरण -

जगत – पादप

विभाग – पाइनोफाइटा

वर्ग – पाइनोप्सिडा

क्रम – पिनालेस

कुल – कपरेसी

जाति – प्लैटीक्लाडस

प्रजाति -ओरिएंटलिस

आवास (Habitat):

यह पौधा पूर्वोत्तर चीन और कोरिया का मूल निवासी है। यह समशीतोष्ण जलवायु वाले क्षेत्रों में अच्छी तरह जलनिकास वाली मिट्टी और पूर्ण या आंशिक सूर्यप्रकाश में अच्छी वृद्धि करता है।

आकृति-विज्ञान (Morphology):

Platycladus orientalis एक धीमी गति से बढ़ने वाला, सदाबहार शंकुधारी वृक्ष या बड़ा झाड़ीदार पौधा है, जो 5 से 20 मीटर तक ऊँचाई प्राप्त कर सकता है। इसकी संरचना संकरी पिरामिडीय या स्तंभ जैसी होती है। इसकी पत्तियाँ छोटी, चपटी, सुगंधित और जोड़ों में व्यवस्थित होती हैं। पतझड़ या सर्दियों में इनका रंग कांस्य या भूरा हो सकता है। छाल पतली, रेशेदार और लाल-भूरी होती है, जो परतों में छिलती है। बीज कोन छोटे, अंडाकार या लम्बे होते हैं, हरे से भूरे रंग में पकते हैं, जिनमें 6–8 कठोर, पीछे मुड़े हुए खंड होते हैं। यह पौधा एकललिंगी (monoecious) होता है, अर्थात् नर और मादा कोन एक ही पौधे पर होते हैं।

आर्थिक महत्व (Economic Importance):

बाड़, विंडब्रेक और सजावटी कटाई (topiary) के लिए उपयोग किया जाता है। पार्कों, बगीचों और समाधियों में सजावटी पौधे के रूप में बड़े पैमाने पर लगाया जाता है।

ਪਲੈਟੀਕਲਾਡਸ ਓਰੀਐਂਟਲਿਸ (ਮੋਰਪੰਖੀ)

ਵਰਗੀਕਰਨ –

ਰਾਜ – ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ – ਪਾਈਨੋਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ – ਪਾਈਨੋਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ – ਪਾਈਨਾਲੇਸ

ਪਰਿਵਾਰ – ਕਿਊਪਰੇਸੀ

ਜੀਨਸ – ਪਲੈਟੀਕਲਾਡਸ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ – ਓਰੀਐਂਟਲਿਸ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਇਹ ਪੌਦਾ ਪੂਰਬੀ ਚੀਨ ਅਤੇ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਦੇਸੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੰਢੇ ਹਵਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਿਕ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

Platycladus orientalis ਇੱਕ ਹੌਲੀ ਵਧਣ ਵਾਲਾ, ਸਦਾ ਹਰਾ ਸੰਗੁਕਾਰੀ ਦਰੱਖਤ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਝਾੜੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਭਗ 5 ਤੋਂ 20 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਆਕਾਰ ਪਿਰਾਮਿਡ ਜਾਂ ਕਾਲਮ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੱਤੇ ਛੋਟੇ, ਚਪਟੇ ਅਤੇ ਸੁਗੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਂਸੀ ਜਾਂ ਭੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਾਲ ਪਤਲੀ, ਲਾਲੀ-ਭੂਰੀ ਅਤੇ ਧਾਗਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੱਕਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਜ ਵਾਲੇ ਕੋਨ ਛੋਟੇ, ਲੰਬੇ ਜਾਂ ਅੰਡਾਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰੇ ਤੋਂ ਭੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 6–8 ਲੱਕੜ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੌਦਾ ਇੱਕਲਿੰਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤ ਫੁੱਲ ਇਕੋ ਦਰੱਖਤ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਹੇਜ਼, ਹਵਾ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਕਟਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਗੀਚਿਆਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕਬਰਸਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣਪ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।